

Драбчук Тетяна Іллівна,
ст.викладач кафедри менеджменту
в галузях АПК СНАУ

ВПЛИВ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективне управління стратегічними ресурсами галузей, забезпечення їх економічної безпеки об'єктивно необхідно в умовах реформування і стабілізації економіки, особливо в такій сфері як аграрна, де спостерігається різке зниження можливостей використання екстенсивних факторів і загострення соціальної напруженості. Аграрна реформа супроводжується розвитком кризових явищ і, в результаті, спадом обсягів виробництва і вимагає пошуку радикальних та ефективних важелів впливу на несприятливі процеси з метою забезпечення економічної безпеки розвитку аграрного сектора в цілому і, насамперед, його виробничого комплексу, в складі якого трудовий потенціал є визначальним.

Економічна безпека сільськогосподарського підприємства — це такий стан його господарських ресурсів, що забезпечує раціональну галузєво-організаційну структуру підприємства, враховуючи географічне розташування та природно-кліматичні умови його діяльності, за якого воно здатне ефективно протидіяти можливим загрозам внутрішнього й зовнішнього середовища, а також досягати поставлених цілей на основі реалізації обраної ним стратегії розвитку [1].

До основних загроз в забезпеченні економічної безпеки розвитку трудового потенціалу аграрної сфери належать: руйнування виробничого потенціалу АПК в цілому; загострення демографічної ситуації; трансформацію системи підготовки кадрів усіх рівнів; плінність робочої сили; розбалансованість ринку праці; безробіття; недостатньо високий рівень кваліфікації та конкурентоспроможності працівників аграрної сфери; зниження трудової мотивації кадрів; слабкий розвиток соціальної інфраструктури в АПК.

Система забезпечення економічної безпеки формування трудового потенціалу може бути представлена наступними основними елементами:

- регулювання трудового потенціалу і ринку праці;
- регулювання трудових відносин;
- вдосконалення умов формування трудового потенціалу;
- управління рівнем конкурентоспроможності працівників;
- планування та прогнозування розвитку трудової сфери.[2]

В процесі забезпечення економічної безпеки беруть участь різні служби підприємства. Так, наприклад, основна функція бухгалтерської служби підприємства - забезпечення правильності відображення в бухгалтерському обліку всіх виконуваних підприємством операцій при здійсненні господарської (підприємницької) діяльності. У той же час, несумлінне ставлення чи недостатня компетентність співробітників бухгалтерії, можуть спричинити недостовірність бухгалтерського і податкового обліку. У свою чергу це спричинить приховування розкрадань (внутрішня загроза економічній безпеці), неправильне обчислення податків (зовнішня загроза з боку податкових органів) або, приміром, недостовірний підрахунок фінансового результату і подальше невірне фінансове планування.

Таким чином, в зв'язку з людським фактором розглядається і безпека, пов'язана з захистом від шахрайства (крадіжки, шпигунства на користь конкурентів, використання власності компанії в особистих цілях).

У західній літературі розроблені заходи планового захисту від шахрайства, ретельно вивчені сигнали, що попереджають про настання можливої «кадрової загрози», такі, як певні зміни типових поведінкових моделей. У якості профілактичних заходів традиційними вважаються чітке формулювання посадових інструкцій з окресленим колом прав і обов'язків, періодичне об'єднання працівників різних служб у команди для виконання окремих проектів, організація контролю змін в міжособистісному спілкуванні співробітників та ін.

Так як за формування персоналу підприємства значною мірою несе відповідальність кадрова служба, її роль у забезпеченні економічної безпеки полягає в підборі компетентного персоналу, який відповідає необхідним професійним і психологічним характеристикам.

Тобто, можемо зробити висновок, що економічна безпека підприємства залежить від добросовісної діяльності різних груп персоналу.

Серед основних негативних факторів, які впливають на економічну безпеку підприємства можна назвати недостатню високу кваліфікацію працівників, їхнє небажання або нездатність продуктивно працювати, сприяючи розвитку підприємства; дії або бездіяльність співробітників, які суперечать інтересам діяльності підприємства, наслідком яких можуть бути нанесення економічного збитку підприємству, порушення порядку використання технічних засобів, встановленого режиму збереження інформації, яка становить комерційну таємницю, підриив його ділового іміджу в бізнес-колах, виникнення проблем у стосунках з реальними або потенційними партнерами та інше.[3]

Сьогодні вже абсолютно очевидно, що досягнення конкурентоспроможності аграрного підприємства та продукції, що випускається ним, як на українському, так і на світовому ринку неможливо без техніко-технологічного оновлення виробництва, без використання прогресивних, високоефективних методів організації виробничих процесів. Крім того, в останні роки різко загострилися проблеми забезпечення безпеки виробництв та їх екологічності. Відповідність використовуваних технологій зростає вимогам за даними критеріями визначає рівень конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

У той же час ефект будь-яких змін на підприємстві, будь то впровадження нових технологій або прогресивні організаційно-економічні перетворення, може бути досягнутий тільки при відповідному підкріпленні людськими ресурсами. Тобто забезпечення високого рівня конкурентоспроможності та

економічної безпеки можливо лише за умови адекватного нарощування матеріально-технічного та трудового потенціалу.

Таким чином, високий рівень економічної безпеки аграрних підприємств у значній мірі залежить від якості людських ресурсів, яку можна забезпечити за допомогою відповідних заходів, що спрямовані на підвищення рівня розвитку персоналу, заохочення здорового способу життя, формування корпоративної культури та створення комфортних психологічних умов трудової діяльності.

Тільки на перетині трьох складових (конкурентоспроможні технології, конкурентоспроможні методи організації виробництва і праці, конкурентоспроможний персонал) можливе досягнення конкурентоспроможності підприємства в цілому, що, в свою чергу, є запорукою його ефективної роботи та економічної безпеки.

Список використаної літератури

1. Бойко В. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств у забезпеченні ефективності їх функціонування / В. Бойко // Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств: матеріали III Міжнародної НПК (23-28 травня 2014 р). – Львів: Ліга-Прес, 2014. – 256 с.
2. Дончак Л.Г. Стан та проблеми розвитку трудового потенціалу підприємства / Л.Г. Дончак, Т.М. Кофанова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=65246>
3. Пекін А. Економічна безпека підприємств як економіко-правова категорія // Економіст. – 2008. – № 8. – С. 23–25.